

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره ترتیب چاپ ۷۱۳

شماره چاپ سابقه

شماره دفتر ثبت ۲۸۲

دوره ششم - سال دوم

۱۳۸۰ - ۱۳۸۱

تاریخ چاپ ۱۳۸۰/۴/۱۷

طرح

طرح تشویق سرمایه گذاری در طرحهای آب کشور

مشترک اقتصادی، انرژی، کشاورزی، آب و منابع
طبیعی

کمیسیونهای ارجاعی

اداره کل قوانین

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با توجه به وجود طرحهای نیمه تمام در فصل تأمین آب و شبکه‌های آبیاری و نیز کمبود منابع بخش عمومی برای اجرای طرحهای جدید، لزوم استفاده از منابع بخش غیردولتی در طرحهای مذکور ضروری تلقی می‌گردد، به منظور تشویق سرمایه‌گذاران بخش غیردولتی برای تکمیل طرحهای نیمه تمام و نیز اجرای طرحهای جدید طرح ذیل تقدیم می‌گردد.

سیدماشاءالله شکیبی - آزادی آزادمنش - سیدحسین مرعشی - محمدکیافر - علی هاشمی - حسن توفیقی - غلاممحمد جهاننیده - ولی رعیت - محمدرضا اسماعیلی - سیدعلی محمد یثربی - آقامیری - رحمن بهمنش - سهراب قشقائی - خلیل آقائی - محمد محمدرضائی - حمید کهرام - مرتضی شایسته - احمد خاص احمدی - محمدرضا علی حسینی - شهربانو امائی - سیدعبدالله حسینی - پیش‌بین - ابوالقاسم عابدین‌پور - سعدالله روستا - پرتو - باقر امامی - حسین آفریده - عسکر اسلام دوست - محمدتقی رنجبر - محمدکیانوش راد - سیدامرالله موسوی - احمدی نیا

طرح تشویق سرمایه‌گذاری در طرحهای آب‌کشور

ماده واحده - به منظور تشویق سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی، خصوصی و تعاونی برای سرمایه‌گذاری در طرحهای تأمین آب و ایجاد شبکه‌های آبیاری و زه‌کشی، به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود تکمیل طرحهای سد و شبکه‌های آبیاری مستقل و دستگاههای پمپاژ نیمه تمام را که حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪) عملیات اجرایی آنها خاتمه یافته و نیز طرحهایی را که مطالعات مرحله دوم آنها به تصویب مراجع ذی‌صلاح می‌رسد به سرمایه‌گذاران غیردولتی با شرایط ذیل واگذار کند:

الف - آب استحصالی به جز حق‌آبه‌های موجود به سرمایه‌گذار براساس قرارداد منعقد با وزارت نیرو یا شرکتهای وابسته اختصاص می‌یابد.

ب - حق‌آبه‌های موجود مذکور در بند (الف) همچنان در اختیار وزارت نیرو باقی خواهد ماند تا براساس قانون توزیع عادلانه آب و سایر قوانین و مقررات در اختیار حق‌آبه‌بران قرار گیرد.

ج - اراضی ملی و موات بلامعارض که براساس طرحهای مطالعاتی احداث سد و شبکه به عنوان اراضی مرتبط با طرحهای توسعه کشت زیر این سدها و شبکه‌ها محسوب می‌شود، با قیمتهای منطقه‌ای که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین شده است، توسط وزارت جهاد کشاورزی به سرمایه‌گذاران واگذار خواهد شد.

د - کلیه مستحقات و حقوقی که در نتیجه این گونه سرمایه‌گذاریها حاصل می‌شود براساس قرارداد منعقد با وزارت نیرو به سرمایه‌گذار تعلق خواهد داشت و در حدودی که اجازه بهره‌برداری از آب صادر می‌شود سرمایه‌گذار می‌تواند با انتخاب الگوی اقتصادی

مورد نظر خود، با رعایت اهداف طرح آن را به مصرف یا به فروش برساند.

ه - نظارت مهندسی در کلیه مراحل مطالعاتی تا تصویب طرحهای فنی و نیز نظارت عالی در مرحله اجراء و شروع اولین آبگیری و مراحل بهره‌برداری برعهده وزارت نیرو خواهد بود.

آئین‌نامه اجرائی این قانون با پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. / ن

قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶

فصل اول - مالکیت عمومی و ملی آب

ماده ۱ - براساس اصل ۴۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آبهای دریاها و آبهای جاری در رودها و انهار طبیعی و دره‌ها و هرستیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی، و سیلابها و فاضلابها و زه‌آبها و دریاچه‌ها و مردابها و برکه‌های طبیعی و چشمه‌سارها و آبهای معدنی و منابع آبهای زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است و طبق مصالح عامه از آنها بهره‌برداری میشود. مسئولیت حفظ و اجازه و نظارت بر بهره‌برداری از آنها به دولت محول میشود.

ماده ۲ - بستر انهار طبیعی و کانالهای عمومی و رودخانه‌ها اعم از اینکه دائم یا فصلی داشته باشند و سیلها و بستر مردابها و برکه‌های طبیعی در اختیار حکومت جمهوری اسلامی ایران است و همچنین است اراضی ساحلی و اراضی مستعدته که در اثر پائین رفتن سطح آب دریاها و دریاچه‌ها

و یا تشکک شدن سردابها و باتلاقها پدید آمده باشد در صورت عدم احیای قیل از تصویب قانون نحوه احیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی .

تبصره ۱ - تعیین پهنای بستر و حریم آن در مورد هر رودخانه و نهر طبیعی و مسیل و سرداب و برکه طبیعی در هر محل با توجه به آمار هیدرولوژی رودخانهها و آنها روداغاب در بستر طبیعی آنها بدون رعایت اثر ساختمان تأسیسات آبی با وزارت نیرو است .

تبصره ۲ - حریم مخازن و تأسیسات آبی و همچنین کانالهای عمومی آبرسانی و آبیاری و زهکشی اعم از سطحی و زیرزمینی بوسیله وزارت نیرو تعیین و پس از تصویب هیئت وزیران قطعیت پیدا خواهد کرد .

تبصره ۳ - ایجاد هر نوع اعیانی و حفاری و دخل و تصرف در بستر رودخانهها و آنها و طبیعی و کانالهای عمومی و مسیلهها و سرداب و برکههای طبیعی و همچنین در حریم قانونی سواحل دریاها و دریاچهها اعم از طبیعی ویا مخزنی ممنوع است مگر با اجازه وزارت نیرو .

تبصره ۴ - وزارت نیرو در صورتیکه اعیانیهای موجود در بستر و حریم آنها رودخانهها و کانالهای عمومی و مسیلهها و سرداب و برکههای طبیعی را برای امور مربوط به آب یا برق مزاحم تشخیص دهد به مالک یا متصرف اعلام خواهد کرد که ظرف مدتی معینی در تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند و در صورت استکفاف وزارت نیرو با اجازه و نظارت دادستان یا نماینده او اقدام به تخلیه و قلع خواهد کرد .

خسارات به ترتیب مقرر در مواد ۴ و ۵ و ۶ این قانون تعیین و پرداخت میشود .

فصل دوم - آبهای زیرزمینی

ماده ۳ - استفاده از منابع آبهای زیرزمینی با استثنای موارد مذکور در ماده این قانون از طریق حفر هر نوع چاه و قنات و توسعه چشمه در هر منطقه از کشور با اجازه و موافقت وزارت نیرو باید انجام شود و وزارت سذگوار با توجه به خصوصیات هیدروژئولوژی منطقه (شناسائی طبقات زمین و آبهای زیرزمینی) و مغزرات پیش بینی شده در این قانون نسبت به صدور پروانه حفر و بهره برداری اقدام میکند .

تبصره - از تاریخ تصویب این قانون صاحبان کلیه چاههایی که در گذشته بدون اجازه وزارت نیرو حفر شده باشد اعم از اینکه چاه مورد بهره برداری قرار گرفته یا نگرفته باشد موظفند طبق آگهی که منتشر میشود به وزارت نیرو مراجعه و پروانه بهره برداری اخذ نمایند . چنانچه وزارت نیرو هر یک از این چاهها را لااقل طبق نظر دو کارشناس خود مضر به مصالح

عمومی تشخیص دهد چاه بدون پرداخت هیچگونه خسارتی سدود میشود و بهره‌برداری از آن ممنوع بوده و با متخلفین طبق ماده ۵ و این قانون رفتار خواهد شد. معترضین به رأی وزارت نیرو میتوانند به دادگاههای صالحه مراجعه نمایند.

ماده ۴ - در مناطقی که به تشخیص وزارت نیرو مقدار بهره‌برداری از منابع آبهای زیرزمینی بیش از حد مجاز باشد و یادر مناطقی که طرحهای دولتی ایجاد نماید، وزارت نیرو مجاز است با حدود جغرافیائی مشخص حفر چاه عمیق یا نیمه عمیق و یا قنات و یا هرگونه افزایش در بهره‌برداری از منابع آب منطقه را برای مدت معین ممنوع سازد. تمدید یا رفع این ممنوعیت با وزارت نیرو است.

ماده ۵ - در مناطق غیرممنوعه حفر چاه و استفاده از آب آن برای مصرف خانگی و شرب و بهداشتی و باغچه تا ظرفیت آبدهی ۲ متر مکعب در شبانه روز مجاز است و احتیاج به صدور پروانه حفر و بهره‌برداری ندارد ولی سرتاب باید به اطلاع وزارت نیرو برسد. وزارت نیرو در موارد لازم میتواند از این نوع چاهها بمنظور بررسی آبهای منطقه و جمع‌آوری آمار و مصرف آن بازرسی کند.

تبصره ۱ - در مناطق ممنوعه حفر چاههای موضوع این ماده با موافقت کتبی وزارت نیرو مجاز است و نیازی بصدور پروانه حفر و بهره‌برداری ندارد.

تبصره ۲ - در صورتی که حفر چاههای موضوع این ماده موجب کاهش یا خشکانیدن آب چاه و یا قنات مجاز و یا چشمه مجاور گردد وزارت نیرو و آبا به موضوع رسیدگی و سعی در توافق بین طرفین مینماید و چنانچه توافق حاصل نشد، معترض میتواند به دادگاه صالح مراجعه نماید.

ماده ۶ - صاحبان و استفاده‌کنندگان از چاه یا قنات مسئول جلوگیری از آلودگی آب آنها هستند و موظفند طبق مقررات بهداشتی عمل کنند. چنانچه جلوگیری از آلودگی آب خارج از قدرت آنان باشد مکلفند مراتب را به سازمان حفاظت محیط زیست یا وزارت بهداشتی اطلاع دهند.

ماده ۷ - در مورد چاههایی که مقدار آبدهی مجاز آن بیش از میزان مصرف معقول صاحبان چاه باشد و مازاد آب چاه با ارائه شواهد و قرائن برای امور کشاورزی، صنعتی و شهری مصرف معقول داشته باشد، وزارت نیرو میتواند تا زمانی که ضرورت اجتماعی ایجاد کند با توجه به مقررات و رعایت مصالح عمومی برای کلیه مصرف‌کنندگان اجازه مصرف صادر نماید و قیمت عادلانه آب به صاحب چاه پرداخت شود.

ماده ۸ - وزارت نیرو موظف است بنا به درخواست مقامی حفر چاه یا قنات و به منظور راهمائی فنی و علمی ، حفرچاه یا قنات را از لحاظ فنی و اقتصادی مورد بررسی قرار داده و در صورت لزوم متخصصین خود را بمحل اعزام نماید تا مقامی را راهمائی کنند و هزینه کارشناسی طبق تعرفه وزارت نیرو بمعهده مقامی خواهد بود .

تبصره - شرکت های تعاونی روستائی و مراکز خدمات روستائی و عشایری و موسسات عام المنفعه فقط ۰.۵٪ هزینه کارشناسی مقرر را پرداخت خواهند کرد
ماده ۹ - در مواردیکه آب شور و یا آب آلوده با آب شیرین مخلوط شود چنانچه وزارت نیرو لازم تشخیص دهد میتواند پس از اطلاع به صاحبان و استفاده کنندگان مجرای آب شور یا آلوده را مسدود کند. و در صورتیکه این کار از لحاظ فنی امکان پذیر نباشد چاه یا مجرا را بدون پرداخت خسارت عندالاجتضاء مسدود یا منهدم سازد . چنانچه مسلم شود صاحب چاه شرایط و مشخصات مندرج در پروانه حفر و بهره برداری را رعایت نموده است، خسارت وارده برصاحب چاه را وزارت نیرو جبران خواهد کرد .

ماده ۱۰ - برای جلوگیری از اتلاف آب زیرزمینی خصوصاً در فصولی از سال که احتیاج به بهره برداری از آب زیرزمینی نباشد صاحبان چاه های آرتزین یا قنات هاییکه منابع آنها تحت فشار باشد موظفند از طریق نصب شیرودریچه از تخلیه دائم آب زیرزمینی جلوگیری کنند .

ماده ۱۱ - در چاه های آرتزین و نیمه آرتزین و دارندگان پروانه چاه مکلفند چنانچه وزارت نیرو لازم بدانند بوسیله پوشش جداری و یا طرز مناسب دیگری به تشخیص وزارت نیرو از نفوذ آب مخزن تحت فشار در قشرهای دیگر جلوگیری کنند .

ماده ۱۲ - هرچاه باستثناء چاه های مذکور در ماده ۱۰ این قانون در صورت ضرورت بشخص وزارت نیرو باید مجهز به وسائل اندازه گیری سطح آب و میزان آبدهی طبق نظر وزارت نیرو باشد . چنانچه اندازه گیری آب استخراجی از چاه وجود کنتور نیز ضروری باشد وزارت نیرو به هزینه صاحب پروانه اقدام به تهیه و نصب کنتور مینماید . در هر حال دارندگان پروانه مکلفند گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق درخواست و دستورالعمل وزارت نیرو ارائه دهند .

تبصره - وزارت نیرو مجاز است در موارد لازم برای اندازه گیری آب قنات و وسائل اندازه گیری را به هزینه خود تمییه نماید . حفظ و نگهداری وسائل مزبور و اندازه گیری بدماب قنات با اداره کنندگان قنات خواهد بود .

ماده ۱۳ - اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آنها حفاری است و با وسایل موتوری اقدام به حفر چاه یا قنات میکنند باید پروانه صلاحیت حفاری از وزارت نیرو تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه مذکور مجاز به حفاری با وسایل موتوری نخواهد بود .

اشخاص فوق الذکر موظفند کلیه شروط مندرج در پروانه صلاحیت حفاری و پروانه حفر چاه یا قنات را رعایت کنند و در صورت تخلف پروانه آنها لغو خواهد شد و اگر بدون پروانه اقدام به حفر چاه یا قنات کنند در مورد اشخاص حقیقی مالکین دستگاه و در مورد اشخاص حقوقی مدیران عامل شرکتها و یا سازمانها و موسسات حفاری به مجازات مقرر در ماده ۱۰ این قانون محکوم خواهند شد و در صورت تکرار وزارت نیرو میتواند با اجازه دادستانی دستگاه حفاری را توقیف نماید . دادگاه تکلیف دستگاه حفاری را تعیین خواهد کرد .

ماده ۱۴ - هرگاه در اثر حفر و بهره برداری از چاه یا قنات جدید الاحداث در اراضی غیرمحمیة آب منابع مجاور نقصان یابد و یا خشک شود ، به یکی از طرق زیر عمل میشود :

الف - در صورتیکه کاهش و یا خشک شدن منابع مجاور با کفشکنی و یا حفر چاه دیگری جبران پذیر باشد با توافق طرفین صاحبان چاه جدید باید هزینه حفاری و یا کفشکنی را به صاحبان منابع مجاور پرداخت نمایند .

ب - در صورتی که کاهش و یا خشک شدن منابع مجاور با حفر چاه یا کفشکنی جبران پذیر نباشد در این صورت با توافق طرفین مقدار کاهش یافته آب منابع مجاور در قبال شرکت در هزینه بهره برداری به تشخیص وزارت نیرو از چاه یا قنات جدید باید تأمین شود . در صورت عدم توافق طرفین طبق بندج این ماده عمل میشود .

ج - در صورتیکه با تقلیل میزان بهره برداری از چاه یا قنات جدید مسئله تأثیر سوء در منابع مجاور از بین برود در اینصورت میزان بهره برداری چاه یا قنات جدید باید تا حد از بین رفتن اثر سوء در منابع مجاور کاهش یابد .

د - در مواردی که چاه یا قنات جدید در اراضی محمیة حفر واحداث شده باشد و آب منابع مقابل را جذب نماید ، احکام بالا در مورد آن جاری نخواهد شد .

تبصره ۱ - در کلیه موارد بالا بدو وزارت نیرو به موضوع رسیدگی و نظر خواهد داد. معترض میتواند به دادگاه صالحه شکایت نماید .

تبصره ۲ - میزان آب منابع مجاور با توجه به آثار و شواهد و قرائن و شرایط اقلیمی توسط کارشناسان وزارتین نیرو و کشاورزی تعیین میشود .

تبصره ۳ - هرگاه به تشخیص هیئت‌تقری موضوع مواد ۱۹ و ۲۰ این قانون مسلم‌شود که خسارت موضوع این ماده ناشی از اشتباه کارشناسان وزارت نیرو بوده خسارت وارده طبق ماده ۴۴ این قانون بوسیله وزارت نیرو جبران خواهد شد .

ماده ۱۵ - وزارت نیرو و موسسات و شرکتهای تابع آن میتوانند آب‌دنگها و آسیابهایی را که موجب نقصان آب و یا اختلال در امر تقسیم آب‌میشوند در موارد ضرورت اجتماعی و خرج به‌ترتیب مقرر در ماده ۴۳ این قانون خریداری کنند .

ماده ۱۶ - وزارت نیرو میتواند قنات یا چاهی که به‌نظر کارشناسان این وزارتخانه بایر یا متروک مانده و یا بعلت نقصان فاحش آب‌عملا مسلوب‌المنفعه باشد ، در صورت ضرورت اجتماعی به مالک یا مالکین احیاء آنها را تکلیف نماید و در صورت عدم اقدام مالک یا مالکین تا یکسال پس از اعلام ، وزارت نیرو میتواند رأساً آنها را احیاء نموده و هزینه صرف‌شده را در صورت عدم پرداخت مالک یا مالکین از طریق فروش آب وصول نماید . همچنین میتواند اجازه حفر چاه یا قنات در حریم چاه یا قنات فوق‌الذکر صادر نماید .

ماده ۱۷ - اگر کسی مالک چاه یا قنات یا مجرای آبی در ملک غیر باشد تصرف چاه یا قنات یا مجرا فقط از نظر مالکیت چاه یا قنات و مجرا و برای عملیات مربوط به قنات و چاه و مجرا خواهد بود و صاحب ملک میتواند در اطراف چاه و قنات و مجرا یا اراضی بین دو چاه تا حریم چاه و مجرا هر تصرفی که بخواهد بکند مشروط بر اینکه تصرفات او موجب ضرر صاحب قنات و چاه و مجرا نشود .

تبصره - تشخیص حریم چاه و قنات و مجرا یا کارشناسان وزارت نیرو است و در موارد نزاع ، محاکم صالحه پس از کسب نظر از کارشناسان مزبور به موضوع رسیدگی خواهند کرد .

فصل سوم - آبهای سطحی

حقالقه و پروانه مصرف معقول

ماده ۱۸ - وزارت کشاورزی میتواند مطابق ماده ۱۹ این قانون در صورت وجود ضرورت اجتماعی و بطور سوقت نسبت به صدور پروانه مصرف معقول آب برای صاحبان حقالقه‌های موجود اقدام نماید . بدون اینکه حق اینگونه حقالقه‌داران از بین برود .

تبصره ۱ - حقالقه عبارت از حق مصرف آبی است که در دفاتر جزء جمع قدیم یا اسناد مالکیت یا حکم دادگاه یا مدارک قانونی دیگر قبل از تصویب این قانون برای ملک یا مالک آن تعیین شده باشد .

تبصره ۲ - مصرف معقول مقدار آبی است که تحت شرایط زمان و مکان و با توجه به احتیاجات مصرف کننده و رعایت احتیاجات عمومی و امکانات طبق مقررات این قانون تعیین خواهد شد.

ماده ۱۹ - وزارت نیرو موظف است بمنظور تعیین میزان مصرف معقول آب برای امور کشاورزی یا صنعتی یا مصارف شهری از منابع آب کشور برای اشخاص حقیقی یا حقوقی که در گذشته حقا به داشته اند و تبدیل آن به اجازه مصرف معقول هیئتهای سه نفری در هر محل تعیین کنند. این هیئتها طبق آئیننامه ای که از طرف وزارت نیرو و وزارت کشاورزی تدوین میشود براساس اطلاعات لازم (از قبیل مقدار آب موجود و میزان سطح و نوع کشت و محل مصرف و انشعاب و کیفیت مصرف آب و معمول و عرف محل و سایر عوامل) نسبت به تعیین میزان آب مورد نیاز اقدام خواهد کرد و پروانه مصرف معقول حسب مورد بوسیله وزارتخانه های ذیربط طبق نظر این هیئت صادر خواهد شد و معترض به رأی هیئت سه نفری اعتراض خود را به سازمان صادرکننده پروانه تسلیم میکند و سازمان مذکور اعتراض را به هیئت پنج نفری ارجاع مینماید. رأی هیئت پنج نفری لازم الاجراء است و معترض میتواند به دادگاههای صالحه مراجعه نماید.

ماده ۲۰ - اعضاء هیئتهای سه نفری مرکب خواهند بود از یک نفر کارشناس حقوقی به انتخاب وزارت نیرو و یک نفر کارشناس فنی به انتخاب وزارت کشاورزی و یک نفر معتمد و مطلع محلی به انتخاب شورای محل.

اعضاء هیئتهای پنج نفری عبارتند از: مدیرعامل سازمان آب منطقه ای و مدیرکل یا رئیس کل کشاورزی استان و یا نمایندگان آنها و یک نفر کارشناس به انتخاب وزیر نیرو و دو نفر معتمد و مطلع محلی به انتخاب شورای محل.

در صورتیکه منطقه آبریز شامل چند استان باشد، انتخاب مقامات دولتی مذکور در این ماده با وزرای مربوط خواهد بود.

تبصره - مدت مأموریت و نحوه رسیدگی هیئتهای سه نفری و پنج نفری و نحوه اجرای تصمیمات هیئتهای مذکور و موارد و ضوابط تجدیدنظر و مدت اعتراض به تصمیم هیئتها طبق آئین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت نیرو و وزارت کشاورزی تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم - وظائف و اختیارات

مادده ۲۱ - تصویب پروانه مصرف معقول

ماده ۲۱ - تخصیص و اجازه بهره برداری از منابع عمومی آب برای

مصارف شرب ، کشاورزی ، صنعت و سایر موارد منحصرأ با وزارت نیرو است .
تبصره ۱ - تقسیم و توزیع آب بخش کشاورزی ، وصول آب-بیه یا
حق نظارت با وزارت کشاورزی است .

تبصره ۲ - تقسیم و توزیع آب شهری و اداره تأسیسات و جمع آوری و
دفع فاضلاب در داخل محدوده شهرها بعهده شرکتهای مستقلی بنام شرکت
آب و فاضلاب شهرها و یا دستگاه مناسب دیگری خواهد بود که در صورت
تحت نظارت شورای شهر و وابسته به شهرداریها میباشند . در صورت نبودن
شورای شهر نظارت با وزارت کشور است .

تا تأسیس شرکتهای و دستگاههای فوق الذکر مسئولیت آب شهرها و
جمع آوری و دفع فاضلاب آنها بعهده دستگاههایی است که فعلاً برعهده دارند.
وزارت کشور موظف است با همکاری وزارت نیرو حداکثر تا ۶ ماه پس از
تصویب این قانون اساسنامه شرکتهای فوق الذکر یا دستگاههای مناسب
دیگر را تهیه و به تصویب هیئت وزیران برساند .

تبصره ۳ - تقسیم و توزیع آب بخشهای صنعتی در داخل محدوده های
صنعتی ، با بخش صنعتی ذریع خواهد بود .

تبصره ۴ - تقسیم و توزیع آب مشروب روستاها و اداره تأسیسات ذریع در
داخل محدوده روستاها با وزارت بهداشت خواهد بود .

ماده ۲۲ - وزارت نیرو یا سازمانها و شرکتهای تابعه پس از رسیدگی به
درخواست متقاضی ، پروانه مصرف معقول آب را با رعایت حق تقدم براساس
آئین نامه ای که وزارتین نیرو و کشاورزی پیشنهاد و هیئت وزیران تصویب
مینمایند صادر میکنند .

ماده ۲۳ - آئین نامه مربوط به درخواست مصرف آب و صدور پروانه استفاده
از منابع آب مذکور در ماده یک این قانون باید حاوی کلیه مقررات و شروط
و تعهدات لازم باشد و ضمناً در پروانه مصرف معقول آب تاریخ شروع و اتمام
تأسیسات اختصاصی آب و تاریخ استفاده از آن باید قید گردد .

ماده ۲۴ - وزارت نیرو در هر مرحله پس از رسیدگی های لازم برای آبهای
مشروح در زیر نیز که تحت نظارت و مسئولیت آن وزارتخانه قرار میگیرد
اجازه بهره برداری صادر میکند :

الف - آبهای عمومی که بدون استفاده مانده باشد .

ب - آبهایی که بر اثر احداث تأسیسات آبیاری و سلسازی و زهکشی و
غیره بست آمده و میآید .

ج - آبهای زائد بر مصرف که بدریاچه ها و دریاها و آنهاز سیریزند .

د - آبهای حاصل از قنابلیها .

ه - آبهای زائد از سهمیه شهری .

و - آبهاییکه در مدت مندرج در پروانه بوسیله دارنده پروانه یا جانشین

او به مصرف نرسیده باشد .

ز - آبهایی که پروانه استفاده از آن بعلل قانونی لغو شده باشد .

ح - آبهاییکه بر اثر زلزله یا سایر عوامل طبیعی در منطقه ای ظاهر میشود .
ماده ۲۵ - دارندگان پروانه مصرف ملزم هستند که از مصرف و اتلاف غیر معقول آب اجتناب نمایند و مجاری اختصاصی مورد استفاده خود را بتعموی که این منظور را تأمین کند احداث و نگهداری کنند ، اگر به هر علتی مسلم شود که نحوه مصرف ، معقول و اقتصادی نیست در این صورت بر حسب مورد وزارت نیرو و وزارت کشاورزی مراتب را با ذکر علل و ارائه دستورهای فنی به مصرف کننده اعلام میدارد . هرگاه در مدت معقول تعیین شده در اخطار زیور که بهر حال از یکسال تجاوز نخواهد کرد مصرف کننده به دستورهای فنی فوق الذکر عمل ننماید با متخلف طبق ماده ۴ این قانون رفتار خواهد شد .
تبصره - در صورت اعتراض به نظر وزارت نیرو یا وزارت کشاورزی مراجع مذکور در ماده ۱۹ این قانون رسیدگی خواهند کرد .

ماده ۲۶ - وزارت نیرو مکلف است با توجه به اطلاعاتی که وزارت کشاورزی در مورد مقدار مصرف آب هر یک از محصولات کشاورزی برای هر ناحیه در اختیار وزارت نیرو قرار میدهد میزان مصرف آب را با توجه به نوع محصول و میزان اراضی تعیین و بر اساس آن اقدام به صدور اجازه بهره برداری بنماید .

ماده ۲۷ - پروانه مصرف آب مختص به زمین و مواردی است که برای آن صادر شده است مگر آنکه تصمیم دیگری وسیله دولت در منطقه اتخاذ شود .

ماده ۲۸ - هیچکس حق ندارد آبی را که اجازه مصرف آنرا دارد بصرفی بجز آنچه که در پروانه قید شده است برساند و همچنین حق انتقال پروانه صادره را به دیگری بدون اجازه وزارت نیرو نخواهد داشت مگر بتبع زمین و برای همان مصرف با اطلاع وزارت نیرو .

ماده ۲۹ - وزارت نیرو موظف است بمنظور تأمین آب مورد نیاز کشاورز طریق زیر اقدام مقتضی بختل آورد :

الف - مهار کردن سیلابها و ذخیره نمودن آب رودخانه ها در مخازن سطحی یا زیرزمینی .

ب - تنظیم و انتقال آب با ایجاد تأسیسات آبی و کانالها و خطوط آبرسانی و شبکه آبیاری ۱ و ۲

- ج - بررسی و مطالعه کلیه منابع آبهای کشور .
- د - استخراج و استفاده از آبهای زیرزمینی و معدنی .
- ه - شیرین کردن آب شور در مناطق لازم .
- و - جلوگیری از شور شدن آبهای شیرین در مناطق لازم .
- ز - کنترل و نظارت بر چگونگی و میزان مصارف آب و در صورت لزوم جیره بندی آن
- ح - تأسیس شرکتها و سازمانهای آب منطقه ای و موسسات و تشکیل هیئتها و کمیته های مورد نیاز .
- ط - انجام سایر اموریکه موثر در تأمین آب باشد .
- تبصره - ایجاد شبکه های آبیاری ۳ و ۴ و تنظیم و انتقال آب از آنها تا محل های مصرف با وزارت کشاورزی است .
- ماده ۳۰ - گزارش کارکنان وزارت نیرو و موسسات تابعه و کارکنان وزارت کشاورزی (بنا به معرفی وزیر کشاورزی) که بموجب ابلاغ مخصوص وزیر نیرو برای اجرای وظایف مندرج در این قانون انتخاب و به دادرها معرفی میشوند ملاک تعقیب متخلفین است و در حکم گزارش ضابطین دادگستری خواهد بود و تعقیب متخلفین طبق بند ۹ از ماده ۹۰ قانون آیین دادرسی کیفری بعمل خواهد آمد .
- ماده ۳۱ - سامورین شهربانی و ژاندارمری و سایر قوای انتظامی حسب مورد موظفند دستورات وزارت نیرو و سازمانهای آب منطقه ای و وزارت کشاورزی را در اجرای این قانون به مورد اجراء گذارند .
- ماده ۳۲ - وزارت نیرو میتواند سازمانها و شرکتها ی آب منطقه ای را بصورت شرکتها ی بازرگانی رأساً یا با مشارکت سازمانهای دیگر دولتی یا شرکتها ییکه با سرمایه دولت تشکیل شده اند ایجاد کند . اساسنامه این شرکتها به پیشنهاد وزارت نیرو بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید و شرکتها ی مذکور از پرداخت حق الثبت و تمبر و هزینه دادرسی معاف خواهند بود .
- وزارت نیرو میتواند از این اختیارات برای تغییر وضع شرکتها و سازمانها و موسسات موجود خود استفاده کند .
- تبصره - وزارت نیرو حوزه عمل شرکتها و سازمانهای آب منطقه ای را تعیین مینماید .

وصول آب بهاء ، عوارض و دهبون

ماده ۳۳ - وزارت نیرو موظف است نرخ آب را برای مصارف شهری و کشاورزی و صنعتی و سایر مصارف با توجه به نحوه استحصال و مصرف برای هر یک از مصارف در تمام کشور بشرح زیر تعیین و پس از تصویب شورای اقتصاد وصول نماید .

الف - در مواردی که استحصال آب بوسیله دولت انجام پذیرفته و بصورت تنظیم شده در اختیار مصرف کننده قرار گیرد ، نرخ آب با در نظر گرفتن هزینه های جاری از قبیل :

مدیریت ، نگهداری ، تعمیر ، بهره برداری و هزینه استهلاک تاسیسات و با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه تعیین و از مصرف کننده وصول میشود .

ب - در مواردیکه استحصال آب بوسیله دولت انجام نمی پذیرد دولت میتواند بازار نظارت و خدماتیکه انجام میدهد با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه در صورت لزوم عوارض را تعیین و از مصرف کننده وصول نماید .

ماده ۳۴ - آب بران موظف به پرداخت بهای آب مصرفی و یا عوارض آن بر اساس بندهای الف و ب مذکور در ماده ۳۳ این قانون میباشند و الا آب مصرف کننده ای که حاضر به پرداخت آب بهاء نگردیده است پس از مهلت معقولی که از طرف دولت به مصرف کننده داده خواهد شد قطع میگردد و چنانچه مصرف کننده از پرداخت بدهیهای معوقه خود بابت آب بهاء و یا عوارض استکاف نماید دولت صورت بدهی مصرف کننده را جهت صدور اجرائیه به اداره ثبت محل ارسال خواهد کرد و اداره ثبت مکلف است برطبق مقررات اجرای اسناد رسمی لازم الاجراء نسبت به صدور ورقه اجرائیه وصول مطالبات از بدهکار اقدام کند .

تصیر - مهلت معقول برای قطع آب و شرایط اجازه استفاده مجدد از آب و سایر موضوعات مربوطه طبق آئیننامه ای خواهد بود که بوسیله وزارت نیرو پیشنهاد و تصویب هیئت وزیران برسد .

حفاظت و نگهداری تاسیسات آبی مشترک

ماده ۳۵ - در مورد حفاظت و نگهداری چاه - قنات - نهر - جوی و استخر

و هزینه یا مجرا و تاسیسات آبی مشترک کلیه شرکاء به نسبت سهم خود
سئولند .

ماده ۳۶ - مصرف کنندگان آب از مجاری و سردهنه مشترک مسئول
نگهداری تاسیسات مشترک هستند و هیچکس بدون اجازه وزارت نیرو حق
احداث و تغییر مقطع و مجرای آب و انشعاب جدید را ندارد و هر بلا دستی
مسئول خساراتی است که از عمل غیر متعارف او به پائین دستی وارد میآید .

ماده ۳۷ - هیچ نهر و جوی و قنات و چاهی نباید در اماکن و جاده‌های
عمومی و اماکن متبرکه و باستانی و حریم آنها بصورتی باشد که ایجاد خطر
و مزاحمت برای ساکنین و عابرین و وسائط نقلیه و اماکن مذکور نماید در غیر
اینصورت مالک یا مالکین موظفند طبق مشخصات فنی وزارتخانه‌های مربوطه
اقدامات لازم برای رفع خطر ویا مزاحمت را بعمل آورند . در صورتیکه مالک
یا مالکین از اجرای اخطار کتبی وزارتخانه ذیربط و شهرداری (در شهرها)
حد اکثر بمدت یکماه طبق مشخصات مذکور ، در رفع خطر اقدام نکنند دولت
برای رفع خطر رسماً اقدام و هزینه آنرا از مالک یا مالکین دریافت خواهد کرد
و در صورتیکه خطر قابل رفع نباشد آنرا مسدود مینماید .

تبصره - احداث نهر یا جوی و لوله کشی نفت و گاز و نظایر آن در حریم تاسیسات
آب و یا برق موکول بتحصیل اجازه از وزارت نیرو و در معابر شهرها با جلب
سواقت شهرداری و وزارت نیرو خواهد بود . مشخصات فنی مندرج در اجازه‌نامه
لازم الاجراست .

ماده ۳۸ - هرگاه استفاده کنندگان مشترک نهر یا جوی یا چاه یا قنات
و امثال آن حاضر به تاسیس هزینه آن نشوند هر یک از شرکاء میتوانند مطابق
ماده ۹۴ قانون مدنی عمل نمایند .

ماده ۳۹ - هر نهری که در زمین دیگری جریان داشته در صورت ثبوت
اعراض ذیحق در محاکم قضائی حق مجرا از بین خواهد رفت .

ماده ۴۰ - در صورتی که کانالها یا انهار مورد استفاده اشخاص مانع از
عملیات عمرانی ویا بهره‌برداری صاحب زمین گردد . صاحب زمین میتواند
بجای آنها مجرای دیگری با تصویب وزارت نیرو بصورتیکه سبب اتلاف آب
ویا موجب اشکال در سایر آبرسانی یا آبیاری نگردد به هزینه خود احداث کند .

ماده ۴۱ - هرگاه آب بران نتوانند در مورد مسیر ویا طول انشعاب آب از
مجرای طبیعی یا کانال اصلی یا یکدیگر توافق نمایند حسب مورد وزارت نیرو
و وزارت کشاورزی میتواند با توجه به اینکه به حق دیگری لطمه‌ای نرسد
مسیر یا انشعاب را تعیین کند .

ماده ۴۲ - در مورد بهره‌برداری از آبهای سطحی حل اختلاف حاصل در اسر تقدم یا اولویت ونحوه میزان برداشت وتقسیم و مصرف آب وهمچنین اختلافاتی که موجب تاخیر آبرسانی میشود ابتدا باید از طریق کدخداسنشی توسط سرآبیاران و سیرآبان یا همکاری شوراهای محلی در صورتیکه وجود داشته باشد فیصله پذیرد و در صورت ادامه اختلاف به دادگاه صالح مراجعه مینماید .

فصل پنجم - جبران خسارات - تعطلات و جرائم ومقررات مختلفه

جبران خسارات

ماده ۴۳ - در موارد ضرورت اراضی ، مستحدثات ، اعیانی و املاک متعلق به اشخاص که در مسیر شبکه آبیاری و خطوط آبرسانی واقع باشند بارعایت حریم مورد نیاز در اختیار دولت قرار میگیرند و قیمت عادلانه با توجه به خسارت وارده به مالکین شرعی پرداخت میشود .

ماده ۴۴ - در صورتیکه در اثر اجرای طرحهای عمرانی وصنعتی وتوسعه کشاورزی و سلسازی وتاسیسات مربوطه یا در نتیجه استفاده از منابع آبهای سطحی و زیر زمینی در ناحیه یا منطقه ای قنوت و چاهها ویا هر نوع تاسیسات بهره برداری از منابع آب متعلق به اشخاص تملک ویا خسارتی بر آن وارد شود ویا در اثر اجرای طرحهای مذکور آب قنوت و چاهها ورودخانهها و چشمه های متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی وحقابه بران نقصان یافته ویا خشک شوند بترتیب زیر برای جبران خسارت عمل خواهد شد :

الف - در سواردیکه خسارت وارده نقصان آب بوده وجبران کسری آب امکان پذیر باشد ، بدون پرداخت خسارت ، دولت موظف به جبران کمبود آب خواهد بود .

ب - در سواردیکه خسارت وارده ناشی از نقصان آب بوده وجبران کسری آب امکان پذیر نباشد خسارت وارده در صورت عدم توافق با مالک یا مالکین طبق رای دادگاه صالحه پرداخت خواهد شد .

ج - در سواردیکه خسارت وارده ناشی از خشک شدن یا سلب المنفعه شدن قنوت وچاهها و چشمه ها بوده ، وتامین آب تاسیسات فوق الذکر از طرق دیگر امکان پذیر باشد ، مالک یا مالکین مذکور نمیتوانند قیمت عادلانه خود ویا به میزان آن ، آب دریافت نمایند و یا به اندازه مصرف محقول آب و قیمت بقیه آنرا دریافت کنند . در هر صورت وزارت نیرو موظف به پرداخت

خسارت ناشی از خشک شدن یا سلوب المنفعه شدن تاسیسات مذکور میباشد .
در کلیه موارد بالاچنانچه اختلافی پیش آید طبق رای دادگاه صالحه
عمل خواهد شد .

د - در مواردیکه خسارت وارده ناشی از تملک و یا خشک شدن آب
قنوات و چاهها و چشمهها بوده وتاسین آب مالکین این تاسیسات از طریق دیگر
امکان پذیر نباشد خسارت مذکور در صورت عدم توافق با مالک یا مالکین طبق
رای دادگاه صالحه پرداخت خواهد شد .

ه - نسبت به چاهها و قنوات وسایر تاسیسات بهره برداری از منابع آب که
طبق مقررات غیر مجاز تشخیص داده شود خسارتی پرداخت نخواهد شد .

و - در مورد اراضی که از منابع آب طرحهای ملی در داخل و یا خارج
محدوده طرح آبیاری میشود وخسارات آنها طبق این قانون پرداخت شده است
بهای آب مصرفی طبق مقررات ومعیارهای وزارت نیرو مانند سایر
مصرف کنندگان آب از طرف مصرف کننده باید پرداخت شود .

ز - در صورتیکه در اثر اجرای طرح خسارتی بدون لزوم تصرف و خرید به
اشخاص وارد آید خسارات وارده در صورت عدم توافق طبق رای دادگاه صالحه
پرداخت خواهد شد .

تخلفات وجرائم

ماده ۱۰-۴ - اشخاص زیر علاوه بر اعاده وضع سابق وجبران خسارت وارده
به ۱۰ تا ۱۰۰ ضربه شلاق و یا از ۱۰ روز تا سه ماه حبس تادیبی بر حسب
موارد جرم به نظر حاکم شرع محکوم میشوند :

الف - هر کس عمداً وبدون اجازه در بجه و قسمی را باز کند یا در تقسیم
آب تغییری دهد یا دخالت غیر مجاز در وسائل اندازه گیری آب کند یا بنحوی
از انحاء امر بهره برداری از تاسیسات آبی را مختل سازد .

ب - هر کس عمداً آبی را بدون حق یا اجازه مقامات مسئول به سجاری
یا شبکه آبیاری متعلق به خود منتقل کند و یا موجب گردد که آب حق
دیگری به او نرسد .

ج - هر کس عمداً بنحوی از انحاء بضرر دیگری آبی را بهدردهد .

د - هر کس آب حق دیگری را بدون مجوز قانونی تصرف کند .

ه - هر کس بدون رعایت مقررات این قانون به حفر چاه ویانات و یا
بهره برداری از منابع آب مبادرت کند .

تبصره - در مورد بندهای ب و ج و د با گذشت شاکی خصوصی تعقیب
موقوف میشود .

مقررات مختلفه

ماده ۴۶ - آلوده ساختن آب ممنوع است ، مسئولیت پیشگیری و سماعت و جلوگیری از آلودگی منابع آب به سازمان حفاظت محیط زیست محول میشود .

سازمان مذکور موظف است پس از کسب نظر سایر مقامات ذیربط کلیه تعاریف ضوابط ، مقررات و آئیننامه های مربوط به جلوگیری از آلودگی آب را تهیه و تصویب هیئت وزیران برساند و پس از تصویب لازم الاجرا خواهد بود .
ماده ۴۷ - مؤسساتی که آب را به مصارف شهری یا صنعتی یا معدنی یا دامداری و نظایر آن میرسانند موظفند طرح تصفیه آب و دفع فاضلاب را با تصویب مقامات مسئول ذیربط تهیه و اجراء کنند .

ماده ۴۸ - صدور اجازه بهره برداری یا واگذاری بهره برداری از شن و ماسه و خاک رس بستر و حریم رودخانه ها ، انهار و سیل ها و حریم قانونی سواحل دریاها و دریاچه ها منوط به کسب موافقت قبلی وزارت نیرو است .

تبصره - وزارت نیرو در موقع موافقت با موضوع این ماده مشخصات فنی مورد نظر خود را جهت طرح در پروانه بهره برداری به دستگاه صادرکننده پروانه اعلام خواهد کرد و حق نظارت بر رعایت این مشخصات را خواهد داشت .

ماده ۴۹ - تشخیص صلاحیت فنی کارشناسان رشته های مختلف فنیون مربوط به امور آب و آبرسانی در مورد اخذ پروانه کارشناسی رسمی دادگستری با استعلام از وزارت نیرو خواهد بود .

ماده ۵۰ - در هر مورد که دادگاهها در اجرای مقررات این قانون صالح به رسیدگی باشند مکلفند به فوریت و خارج از نوبت به اختلافات رسیدگی و حکم صادر نمایند .

ماده ۵۱ - آئیننامه های اجرایی این قانون توسط وزارتین نیرو و کشاورزی برحسب مورد تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود .

ماده ۵۲ - کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون باشد از تاریخ تصویب این قانون در آن قسمت که مغایر است بلا اثر میباشد .

قانون الحاق سه تبصره به قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۲۲

ماده واحده تبصره ذیل به ماده ۳ قانون توزیع عادلانه آب اضافه میشود:
تبصره ۱ - وزارت نیرو مکلف است میزان بخشودگی مصرف آب مشروب شهرهای بزرگ و کوچک را بمنظور کمک به طبقه مستضعف تعیین و پس از تصویب هیئت دولت به اجراء درآورد .

تبصره ۲ - در مواردیکه جلوگیری از ضرر کشاورزان و یا تشویق آنها به گشت محصولات اساسی تخفیف خاصی را اقتضا کند وزارت نیرو میتواند با تصویب هیئت دولت تخفیف لازم را منظور نماید .

تبصره ۳ - دولت مکلف است همه ساله علاوه بر تأمین اعتبارات کمک به شرکتهای آب منطقه ای بابت بخشودگی بهای آب سابه التفاوت احتمالی ناشی از اجرای تبصره ۱ این ماده در مقایسه با قانون اصلاح قانون بخشودگی آب بنای مشترکین کم مصرف تخفیفهای موضوع تبصره ۲ این ماده را در بودجه سالانه پیش بینی کرده و بمنظور تأمین آب در مناطق محروم در اختیار وزارت نیرو بگذارد .

قانون الحاق دو تبصره به ماده (۴۳) قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۴/۸/۱۴

ماده واحده - تبصره های ذیل به ماده ۳ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ مجلس شورای اسلامی اضافه میگردد:
تبصره ۱ - در مواردیکه دولت قادر به پرداخت بصورت نقدی نیست می تواند با توافق بانک به شکل قسطی پرداخت نماید .

تبصره ۷ - به وزارتین کشاورزی و نیرو اجازه داده میشود در مواردیکه اراضی ، مستحدثات ، اعیانی و املاک متعلق به اشخاص که در مسیر شبکه آبیاری و زهکشی واقع و زمینهای که در اجرای طرح غیرقابل استفاده میشود با توافق مالک از زمینهای که در اثر اجرای طرح قابل کشت شده یا بشود و یا از زمینهای مواتی که آماده واگذاری است و یا در مقابل حق اشتراک از شبکه آبیاری به افراد مزبور داده شود و ماه التفاوت ناشی از بهای زمین و حق اشتراک را بصورت اقساطی پرداخت نمایند .

ماده (۱۹) قانون تشکیل شرکتهای آب و فاضلاب مصوب ۱۳۶۹

ماده ۱۹ - از تاریخ ابلاغ این قانون کلیه قوانین مغایر با آن از جمله، تبصره (۲) ماده (۲۱) قانون توزیع عادلانه آب لغو می شود.

